

FIȘA DISCIPLINEI

Literatură latină (perioada imperială 2)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babeș-Bolyai"
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și Literaturi Clasice
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Nivel licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filologie clasică / licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Literatură latină (perioada imperială 2)				Codul disciplinei		LLL6161	
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. dr. Bogdan NEAGOTA						
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic			Lect. dr. Bogdan NEAGOTA						
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS	
							Obligatorietate	Obl.	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar / curs practic	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	24	din care: 3.5. curs	12	3.6 seminar / curs practic	12
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					72
3.8. Total ore pe semestru					96
3.9. Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
--------------------	---

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.2. de competențe	-
--------------------	---

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	sală de curs
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	sală de curs

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<p>C1 Utilizarea adecvata a conceptelor in studiul istoriei literaturii latine.</p> <p>C2 Comunicarea eficienta, scrisa si orala. In: limba româna si interpretarea literară a unor texte din limba latină</p> <p>C3 Descrierea sistemului cultural roman și romano-elenistico-oriental si utilizarea lui in abordarea textelor culturale antice din diferite epoci.</p> <p>C4 Analiza textelor literare din limba latină în contextul cultural și mental al epocii căreia îi aparțin.</p>
Competențe transversale	<p>CT1 Utilizarea componentelor domeniului limbă si literatură în deplină concordanta cu etica profesionala.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul vizează prezentarea fenomenului literar în perioada romană imperială, atât din punctul de vedere al istoriei ideilor și a mentalităților (urmărind dominantele specifice epistemei studiate și contextul cultural specific), cât și din perspectivă morfologică (structuri literare, teme și motive). Sursele utilizate sunt literare și filosofico-religioase. Cursul e însoțit și de o ilustrare figurativă.
7.2 Obiectivele specifice	Cultură și civilizație romană, literatura latină, istoria ideilor; Tematica acestui curs este utilă studiilor socio-umane, fiind un instrument auxiliar important în asimilarea unor date culturale de bază, din perspectiva metodologiilor actuale. Studiul literaturii latine este indispensabil abordării istoriei culturale europene și are un rol modelator în asumarea memoriei culturale specifice acestui spațiu.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Epistema imperială romană în epoca Antoninilor (96-192) Studia: Eugen Cizek, <i>Istoria Romei</i> , București 2002. Eugen Cizek, <i>Mentalités et institutions</i>	metoda expozitivă,	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

<p><i>politiques romains</i>, Fayard, Paris, 1990 / <i>Mentalități și instituții romane</i>, Editura Globus, București, 1998. Eugen Cizek, <i>Epoca lui Traian. Împrejurări istorice și probleme ideologice</i>, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980. Anthony Birley, <i>Hadrian. The Restless Emperor. Roman imperial biographies</i>, Routledge, London, 2013. Ronald Syme, <i>The Roman Revolution</i>, Oxford University Press, 2002. Ronald Syme, <i>Roman Papers</i>, Vol. I-VII, Clarendon Press, Oxford, 1979-1991.</p>	dialogul	
<p>Sitografia: http://www.empereurs-romains.net/emp00dyn.htm#1</p> <p>2-3. Tacitus și noua istoriografie latină</p> <p>Studia: Pierre Grimal, <i>Tacite</i>, Fayard, Paris, 1990 / <i>Tacit</i>, tr.ro., Editura Teora, București, 2000. Ronald Syme, <i>Tacitus</i>, vol. I-II, Clarendon Press, Oxford, 1958. Eugen Cizek, <i>Tacit</i>, Editura Univers, București, 1974. Storoni Mazzolani, <i>Tacito o della potestas</i>, Passigli Editori, 1996. Timothy A. Joseph, <i>Tacitus the Epic Successor: Virgil, Lucan, and the Narrative of Civil War in the Histories</i>, Brill, 2012. Gh. Ceașescu, <i>Studiu introductiv la Publius Cornelius Tacitus</i>, <i>Istории</i>, Editura Enciclopedică Română, București, 1992, pp. 7-55. Gh. Ceașescu, <i>Anul celor patru împărați din unghiul de vedere modern</i>, <i>Ibid.</i>, 57-107. Eugen Cizek, <i>Istoria în Roma antică. Teoria și practica genului</i>, Editura Teora, 1998, pp. 128-149. E. Aubrion, <i>Rhétorique et histoire chez Tacite</i>, Metz, 1985. O. Devillers, <i>L'art de la persuasion dans les Annales de Tacite</i>, Latomus 223, Bruxelles, 1994. O. Devillers, <i>Tacite et les sources des «Annales»</i>. <i>Enquêtes sur la méthode historique</i>, Bibliothèque d'Études Classiques, Louvain, 2003. R. Mellor, <i>Tacitus</i>, New York, Routledge, 1993. Alain Michel, <i>Tacite et le destin de l'Empire</i>, Arthaud, Paris, 1966. Xavier Darcos, <i>Tacite, ses vérités sont les nôtres</i>, Plon, 2006. D. Sailor, <i>Writing and Empire in Tacitus</i>, Cambridge-New York, 2008. A. J. Woodman (éd.), <i>The Cambridge Companion to Tacitus</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 2009. F. Galtier, <i>L'image tragique de l'Histoire chez Tacite</i>, Latomus 333, Bruxelles, 2011.</p>		
<p>4. Istoriografia latină imperială: Suetonius, Florus.</p> <p>Studia: Eugen Cizek, <i>Istoria în Roma antică. Teoria și practica genului</i>, Editura Teora, Universitas, 1998. Eugen Cizek, <i>Structures et idéologie dans la Vie des douze Césars de Suétone</i>, Editura Academiei/Les Belles Lettres, Bucarest/Paris, 1977. Régis F. Martin, <i>Les douze Césars</i>, Perrin, 1991. Barry Baldwin, <i>Suetonius. Biographer of the Caesars</i>. A. M. Hakkert, Amsterdam, 1983.</p>		
<p>5-6. Apuleius, <i>Asinus aureus</i></p> <p>Studia. Eugen Cizek, <i>Evoluția romanului antic</i>, Editura Univers, București, 1970, pp. 148-190. Mirela Roznoveanu, <i>Civilizația romanului. Rădăcini</i>, vol. I, editura Albaros, București, 1983, pp. 307-325. Cristian Baumgarten, <i>Metamorfozele lui Apuleius – o lectură istorico-religioasă</i>, Editura Argonaut & Scriptor, Cluj-Napoca, 2012. Paul Monceaux, <i>Les Africains. Étude sur la littérature latine d'Afrique. Les païens</i>, Lecène, Oudin, 1894. Ettore Paratore, <i>La novella in Apuleio</i>, Palermo-Roma, 1928. Robert H. F. Carver, <i>The Protean Ass. The Metamorphoses of Apuleius from Antiquity to the Renaissance</i>, Oxford University Press, Oxford, 2007. Luca Graverini, <i>Literature and Identity in the Golden Ass of Apuleius</i>, Columbus, 2012. John Gwyn Griffiths, <i>Apuleius of Madauros: The Isis-Book (Metamorphoses, Book XI)</i>, Brill, Leiden, 1975. Teresa Mantero, <i>Amore e Psiche. Struttura di una fiaba di magia</i>, Monti, Bergamo, 1973. Reinhold Merkelbach, <i>Roman und Mysterium in der Antike</i>, Munich, 1962, pp.</p>	metoda expozitivă, dialogul	

<p>1-90. Domenico Antonino Conci, <i>Fenomenologia della metamorfosi</i>. In: <i>Da spazi e tempi lontani. La fiaba nelle tradizioni etniche</i>, a cura di Domenico A. Conci, Guida Editori, Napoli, 1991, pp. 457-481.</p> <p>Richard Reitzenstein, <i>Das Märchen von Amor und Psyche bei Apuleius</i>, Leipzig, 1912, pp. 16-28. Richard Reitzenstein, <i>Die Göttin Psyche in der hellenistischen und frühchristlichen Literatur</i>, Heidelberg, 1917. Serge Lancel, „Curiositas et préoccupations spirituelles chez Apulée”. In: <i>Revue de l'Histoire des Religions</i>, vol. 160, 1961, p. 25-46. Michaela Schmale, „Lector asinus est. Zum Verhältnis von Erzähler und Leser in Apuleius' Metamorphosen”. In: <i>Würzburger Jahrbücher für die Altertumswissenschaft</i>, vol. 28a, 2004, pp. 125-139. Roger Thibau, „Les Métamorphoses d'Apulée et la théorie platonicienne de l'Éros”. In: <i>Studia Philosophica Gandensia</i>, vol. 3, 1965, pp. 89-144.</p> <p>Romanul în antichitate. <i>Romans grecs et latins</i>, présentés, traduits et annotés par Pierre Grimal, Bibliothèque de la Pléiade, 1958. <i>Romans grecs et latins</i>, sous la direction de Romain Brethes et Jean-Philippe Guez, Les Belles Lettres, 2016. Mikhail Bakhtine, <i>Esthétique et théorie du roman</i>, Paris, Gallimard, 1978. Eugen Cizek, <i>Evoluția romanului antic</i>, Editura Univers, București, 1970. Thomas Häag, <i>The Novel in Antiquity</i>, University of California Press, 1983. Massimo Fusillo, <i>Naissance du roman</i>, tr.fr. par M. Abrioux, Paris, Éditions du Seuil, Paris, 1991. Etienne Wolff, <i>Le roman grec et latin</i>, Ellipses, 1997. Géraldine Puccini-Delbey, „Présence-Absence de la figure du Lector dans les romans latins de l'époque impériale”. In: <i>Cahiers de Narratologie</i>, vol. 11, 2004: http://narratologie.revues.org/15</p>		
<p>7. Opera filosofică a lui Apuleius</p> <p>Paul Valette, <i>L'apologie d'Apulée</i>, Librairie C. Klincksieck, Paris, 1908, pp. 221-269. Claudio Moreschini, <i>Apuleius and the Metamorphoses of Platonism</i>, Turnhout, Brepols Publishers, 2016. Mariano Baldassarri (a cura di), <i>Apuleio. L'interpretazione</i>, Liceo A. Volta, Como, 1986 (ediție critică și traducere). Stephen Gersh, <i>Middle Platonism and Neoplatonism. The Latin Tradition</i>, University of Notre Dame Press, Notre Dame (Indiana), 1986. Gerald Sandy, <i>The Greek World of Apuleius. Apuleius and the Second Sophistic</i>, Leiden, Brill, 1997. Raymond Klibansky, Frank Regen, <i>Die Handschriften der philosophischen Werke des Apuleius</i>, Göttingen, 1993. Heinrich Dörrie et al, <i>Der Platonismus in der Antike</i>, t. 7.1, Stuttgart-Bad Cannstatt, 2008. Wolfgang Bernard, „Zur Dämonologie des Apuleius von Madaura”. In: <i>Rheinisches Museum für Philologie</i>, vol. 137, 1994, pp. 358-373. Vincent Hunink, <i>Apuleius of Madauros: Florida</i>, Gieben, Amsterdam, 2001. Adolfo La Rocca, <i>Il filosofo e la città. Commento storico ai Florida di Apuleio</i>, L'Erma di Bretschneider, Roma, 2005. Peter Schenk, „Einleitung”. In: Jürgen Hammerstaedt, <i>Apuleius: De magia</i>, Darmstadt, 2002.</p>	<p>metoda expozitivă, dialogul</p>	
<p>8. Literatura epistolară și enciclopedismul filologic Plinius cel Tânăr (Gaius Plinius Caecilius Secundus)</p> <p>Teodor A. Naum, <i>Sentimentul naturii în Scrisorile lui Pliniu cel Tânăr</i>. București, 1927. Liana Manolache, <i>Prefață la Plinius cel Tânăr, Opere complete</i>, Editura Univers, București, 1977, pp. 5-28. M. Galdi, <i>Il sentimento della natura nelle lettere di Plinio</i>, Padova, 1905. A. M. Guillemin, <i>Pline et la vie littéraire de son temps</i>, Paris, 1931. Stanley F. Bonner, <i>Education in Ancient Rome: From the elder Cato to the younger Pliny</i>. Methuen & Company, London, 1977. Anthony R. Birley, <i>Onomasticon to the Younger Pliny. Letters and Panegyric</i>, The University of Michigan</p>		

Press, 2001.

Aulus Gellius. Marie-Luise Lakmann, *Der Platoniker Tauros in der Darstellung des Aulus Gellius*, Brill, Leiden, 1994. Wytse Keulen, *Gellius the Satirist. Roman Cultural Authority in Attic Nights*, Brill, Leiden, 2008. Leofranc Holford-Strevens, *Aulus Gellius. An Antonine Scholar and his Achievement*, Oxford University Press, Oxford, revised ed. 2003. Leofranc Holford-Strevens and Amiel Vardi (eds.), *The Worlds of Aulus Gellius*, Oxford University Press, Oxford, 2004. G. Anderson, „Aulus Gellius. A Miscellanist and His World”. In: *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, vol. II.34.2, Berlin, 1994, pp. 1834–1862. G. Anderson, "Aulus Gellius: a Miscellanist and His World," in *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, vol. II.34.2 (Berlin, 1994), 1834–1862.

9. Epistema imperială romană de la Severi (192-235) la Diocletian (285-305).

Studia: Eugen Cizek, *Istoria Romei*, București 2002. Eugen Cizek, *Mentalités et institutions politiques romaines*, Fayard, Paris, 1990 / *Mentalități și instituții romane*, Editura Globus, București, 1998. Anthony R. Birley, *Marcus Aurelius*, Routledge, 2000. Anthony R. Birley, *Septimus Severus. The african emperor*, Routledge, 2002. Eugen Cizek, *L'empereur Aurélien et son temps*, Les Belles Lettres, Paris, 1994. Alan Bowman, Averil Cameron, Peter Garnsey, *The Cambridge ancient history. Vol. XII. The Crisis of Empire A.D. 193-337*, Cambridge University Press, Cambridge – New York, 2005. Arnold Hugh Martin Jones, *The later Roman empire, 284-602. A social economic and administrative survey*. Vol. I-II. B. Blackwell, Oxford, 1964. Arnold Hugh Martin Jones, *Constantine and the Conversion of Europe*, The English Universities Press Ltd., London, 1965. Alan Cameron, Jacqueline Long, *Barbarians and Politics at the Court of Arcadius*, University of California Press, 1993.
Sitografia: <http://www.empereurs-romains.net/emp00dyn.htm#1>

10-11. Poezia latină în secolul al III-lea: lirica (Anthologia Latina, Pervigilium Veneris) și erudiția versificată (Terentianus Maurus, Serennus Sammonicus, Nemesianus). Proza latină între erudiție și retorică: Nonnius Marcellus (*De compendiosa doctrina*); Aelius Donatus (comentarii la Vergilius și Terentius); Servius (comentariul la Vergilius); Simmachus.

Studia: Anthologia latina. Friedrich Marx, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft (RE)*, vol. I, Georg Wissowa, Stuttgart, 1894, pp. 2391-2392 (Anthologia). Ettore Paratore, *Storia della letteratura latina*, Sansoni, Firenze, 1968, pp. 765, 770-771, 861, 860-861, 959-960. Stéphane Mercier, „Les épigrammes de l'Anthologie latine attribuées à Sénèque”. In: *Folia Electronica Classica*, n° 12 (juillet-décembre), 2006, Louvain-la-Neuve. Jehan Desanges, „Africains des marges vus par des lettrés africains dans l'Anthologia Latina”. In: *Antiquités africaines*, 42, 2006. pp. 125-138.

Maurus Servius Honoratus. Émile Thomas, *Scoliastes de Virgile. Essai sur Servius et son commentaire sur Virgile*, Ernest Thorin, Paris, 1880.

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.02.0053&redirect=true> (Servius, *Commentary on the Aeneid of Vergil*, Georgius Thilo ed.)

Macrobius. J. Flamant, „La technique du banquet dans les Saturnales de Macrobe”. In: *REL*, 46 (1968), pp. 309-319. P. Wessner, „Macrobius”, în Pauly-Wissowa, RE, XIV, I, 1928, pp. 170-198. Pierre Boyancé, *Etude sur le Songe de Scipion*, Paris, 1936. Gaston Boissier, *La fin du paganisme*, vol. II, Hachette, Paris, pp. 201-213. Alan Cameron, *The Last Pagans of Rome*,

<p>Oxford University Press, 2010, pp. 231-272 (Macrobius and the “Pagan” Culture of His Age).</p>		
<p>11. Istoriografie (Aurelius Victor, Eutropius, Historia Augusta, Ammianus Marcellinus) și istorie romanțată/roman istoric (Lucius Septimius, <i>Ephemeris belli Troiani</i>; <i>Historia Alexandri Magni</i>; <i>Historia Apollonii regis Tyrii</i>).</p> <p>Studia: David Rohrbacher, <i>The Historians of Late Antiquity</i>, Routledge, London, 2002. W. den Boer, <i>Some Minor Roman Historians</i>, Brill, Leiden, 1972. Alan Cameron, <i>The Last Pagans of Rome</i>, Oxford University Press, 2010. Arnold Hugh Martin Jones, John Robert Martindale, John Morris, <i>The Prosopography of the Later Roman Empire, Vol. I (A.D. 260-395)</i>, Cambridge University Press, 1971. M. W. L. Laistner, <i>The Greater Roman Historians</i>, University of California Press, 1966. Ronald Mellor, <i>The Roman Historians</i>, Routledge, 2002. Andreas Mehl, <i>Roman Historiography</i>, John Wiley & Sons, London, 2011. Arnold Hugh Martin Jones, John Robert Martindale, J. Morris, <i>The Prosopography of the Later Roman Empire: A.D. 260-395</i>, vol. 1, Cambridge University Press, 1971. Eduard Norden, <i>Die antike Kunstprosa vom VI. Jahrhundert v. Chr. bis in die Zeit der Renaissance</i>, 2 vol, Teubner, Leipzig, 1898.</p> <p>Aurelius Victor. P. Dufraigne, <i>Aurelius Victor. Livre de Césars</i>, Les Belles Lettres, Paris, 1975. Harold W. Bird, <i>Aurelius Victor. De Caesaribus</i>, Liverpool University Press, 1994. H. W. Bird, <i>Sextus Aurelius Victor. A Historiographical Study</i>, Francis Cairns, Liverpool, 1984.</p> <p>Historia augusta. Ronald Syme, <i>Historia Augusta Papers</i>, Clarendon Press, Oxford, 1983. Timothy Barnes, <i>The Sources of the Historia Augusta</i>, Latomus, 1978. Daniel Den Hengst, <i>Emperors and Historiography</i>, Brill, Leiden, 2010. David Rohrbacher, <i>The Play of Allusion in the Historia Augusta</i>, University of Wisconsin Press, 2016. Histoire Auguste. Textes rassemblés et présentés par Jean-Marie Hannick: http://bcs.fltr.ucl.ac.be/ENCYC-1/historia_augusta.htm</p> <p>Ammianus Marcellinus: Jan Den Boeft, Jan Willem Drijvers, Daniël Den Hengst, Hans Teitler, <i>Philological and Historical Commentary on Ammianus Marcellinus</i>, Books XXV (2005), XXVI (2008), XXVII (2009), XXVIII (2011), XXIX (2013), XXX (2015), Brill, Leiden. Jan Wi Drijvers, <i>Late Roman World and its Historians. Interpreting Ammianus Marcellinus</i>, Routledge, London, 1999.</p> <p>Ronald Syme, <i>Ammianus and the Historia Augusta</i>, Clarendon Press, Oxford, 1968. Ronald Syme, <i>Emperors and Biography: Studies in the Historia Augusta</i>, Clarendon Press, Oxford, 1971. Ronald Syme, <i>Historia Augusta Papers</i>, Clarendon Press, Oxford 1983.</p> <p>Ammien Marcellin (c.330 -395). Textes rassemblés et présentés par Jean-Marie Hannick http://bcs.fltr.ucl.ac.be/ENCYC-1/ammien.htm</p> <p>http://pot-pourri.fltr.ucl.ac.be/files/aclassftp/TEXTES/Ammien_Marcellin/FRANCAIS/notices.htm (Six présentations modernes des Histoires d'Ammien Marcellin)</p> <p>http://odur.let.rug.nl/~drijvers/ammianus/index.htm (Ammianus Marcellinus Online Project)</p> <p>Romanul istoric: Étienne Wolff, „Dialogues et discours dans l’Historia Apollonii regis Tyri”.</p>		

In: *Discours et débats dans l'ancien roman. Actes du colloque de Tours, 21-23 octobre 2004*. Maison de l'Orient et de la Méditerranée Jean Pouilloux, Lyon, 2006. pp. 153-159. Étienne Wolff, Christine Hunzinger, Dimitri Kasprzyk, „Les personnages du roman grec et l'Historia Apollonii regis Tyri”. In: *Les Personnages du roman grec. Actes du colloque de Tours, 18-20 novembre 1999*. ibid, 2001, pp. 233-240.

12. Poezia (Ausonius, Claudianus) și teatrul (Querolus) în secolul al IV-lea.

Studia: Peter Brown, „Ista Vero Saecularia: Those things, indeed, of the World. Ausonius, Villas and the Language of Wealth”. In: Peter Brown (ed.), *Through the Eye of a Needle. Wealth, the Fall of Rome, and the Making of Christianity in the West, 350-550 AD*, Princeton, 2014, pp. 185–207. A. Cameron, *Claudian. Poetry and Propaganda at the Court of Honorius*, Oxford University Press, 1970. Marie-France Guipponi-Gineste, *Claudien: poète du monde à la cour d'Occident*, De Boccard, Paris, 2010. B. Mulligan, „The Poet from Egypt? Reconsidering Claudian's Eastern Origin”. In: *Philologus* 151, 2 (2007), pp. 285–310. P. A. Miller, *Subjecting Verses: Latin Love Elegy and the Emergence of the Real*, Princeton University Press, 2004. S. Ratti, „Une lecture religieuse des invectives de Claudien est-elle possible?”. In: *AnTard* 16 (2008), pp. 177–186.

Bibliografie generală

◆ Eugen Cizek (coord.), *Istoria literaturii latine*, vol. III (14-117 e.n.), Universitatea din București / Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, 1982. Eugen Cizek (coord.), *Istoria literaturii latine*, vol. IV (117 e.n. - sec. VI e.n.), Universitatea din București, 1986. Eugen Cizek, *Evoluția romanului antic*, Editura Univers, București, 1970. Eugen Cizek, *Istoria literaturii latine*. Vol. II. Ediția a II-a, revizuită și adăugită. Grupul Editorial Corint, București, 2003. D. M. Pippidi, *Formarea ideilor literare în Antichitate*, Editura Enciclopedică Română, 1972 [1944]. D. M. Pippidi (ed.), *Arte poetice. Antichitatea*, Editura Univers, București, 1970. Liviu Franga, *Poetica latină clasică*, Editura Fundației “România de Măine”, București, 2002.

◆ Pierre Grimal, *La littérature latine*, Fayard, 1994 / *Literatura latină*, tr.ro. Mariana și Liviu Franga, Editura Teora, București, 1997. Pierre Grimal, *Rome, la littérature et l'histoire*, École Française de Rome, 1986. Jean Bayet, *Littérature latine*, Armand Colin, 1964 / *Literatura latină*, tr.ro., București, 1972. Hubert Zehnacker et Jean-Claude Fredouille, *Littérature latine*, PUF, 2001 [1993]. René Pichon, *Histoire de la littérature latine*, Paris, 1924 [1897]. Paul Lejay, *Histoire de la littérature latine des origines à Plaute*, Ed. Boivin, Paris, 1923. Henri Petitmangin, *Histoire sommaire illustrée de la littérature latine*. Quinzième édition, 1957. Abbé Blanloeil, *Histoire de la littérature grecque et de la littérature latine*, Lanoë-Mazeau, 1900.

◆ Gian Biagio Conte, *Letteratura latina. L'età imperiale*, Mondadori, 2012. Antonio La Penna, *La cultura letteraria a Roma*, Laterza, 2006. Franco Ferrari, *Storia della letteratura latina. Contesti, generi, autori*, Mondadori, Milano, 2005. Augusto Rostagni, *Storia della letteratura latina*, vol. I-III, ed. revizuită de I. Lana, Torino, 1964. Ettore Paratore, *La letteratura latina dell'età imperiale*, Sansoni – Accademia, Milano, 1969.

◆ E. J. Kenney and W. V. Clausen (eds), *The Cambridge History of Classical Literature. Vol. 2. Latin Literature*, Cambridge University Press, 1992. E. J. Kenney and W. V. Clausen (eds), *The Cambridge History of Classical Literature. Vol. 1. Greek Literature*, Cambridge University Press, 1982. Stephen Harrison, *A Companion to Latin Literature*, Wiley-Blackwell, 2005. H. J. Rose, E. Courtney, *A Handbook of Latin Literature: From the Earliest Times to the Death of St. Augustine*, Bolchazy-Carducci Publishers, 1996. Susanna Braund, *Latin Literature*, Taylor & Francis, 2001. Moses Hadas, *A History of Latin Literature*, Columbia University Press, 2013. Theodore D. Papanghelis, Stephen J. Harrison, Stavros Frangoulidis, *Generic*

Interfaces in Latin Literature: Encounters, Interactions and Transformations, Walter de Gruyter, Berlin/Boston, 2013. Ineke Sluiter, Ralph M. Rosen, *Aesthetic Value in Classical Antiquity*, Brill, 2012. Tony Woodman, Jonathan Powell, *Author and Audience in Latin Literature*, Cambridge University Press, 1992. Joseph Farrell, *Latin Language and Latin Culture: From Ancient to Modern Times*, Cambridge University Press, 2001. John F. Miller, A.J. Woodman, *Latin Historiography and Poetry in the Early Empire: Generic Interactions*, Brill, 2010. Antony Augoustakis, *Flavian Poetry and Its Greek Past*, Brill Academic Publishers, 2014. Jan Papy, Yanick Maes, Wim Verbaal (eds), *Latinitas Perennis: Volume I: The Continuity of Latin Literature*, Brill, 2007. Yanick Maes, Jan Papy, Wim Verbaal (eds), *Latinitas Perennis. Volume II: Appropriation and Latin Literature*, Brill, 2009.

♦ Michael von Albrecht, *History of Latin Literature. From Livius Andronicus to Boethius. With Special Regard to Its Influence on World Literature*. En. Tr. Vol. 1, Brill, Leiden, 1997 / *Geschichte der römischen Literatur von Andronicus bis Boëthius. Dritte, verbesserte und erweiterte*, Walter de Gruyter, 2012. M. Schantz, C. Hosius, *Geschichte der römischen Literatur*, Vol. I-IV, München, 1927-1935.

8. 1 Seminar	Metode de predare	Observații
<p>1-3. Tacitus și noua istoriografie latină</p> <p>Tacite, <i>Œuvres complètes</i>, tr.fr. de Pierre Grimal, Gallimard, coll. Pléiade, Paris, 1990. Tacite, <i>Œuvres</i>, tr.fr. de Nicolas Perrot d'Ablancourt, éd. par Jean Pietri et Eric Pesty, Editions Ivrea, Paris, 2004. Publius Cornelius Tacitus, <i>Istории</i>, tr.ro. Gh. Ceaușescu, Editura Enciclopedică Română, București, 1992. Publius Cornelius Tacitus, <i>Opere I (Dialogul despre oratori. Despre viața și caracterul lui I. Agricola. Despre originea și țara germanilor)</i>, tr. ro., Editura Științifică, București, 1958. http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#tacite (<i>Les Annales, Les Histoires, La Biographie d'Agricola, Le Dialogue des orateurs, La Germanie</i>)</p> <p>4. Istoriografia latină imperială</p> <p>Suetonius. Suétone, <i>Vie des douze Césars</i>, éd. Henri Ailloud, Paris, Gallimard, 1990 [1931]. <i>Vie des douze Césars</i>, tr.fr. de Pierre Klossowski, Bartillat, coll. Omnia, 2009.</p> <p>Robert Graves (trans.), Suetonius: The Twelve Caesars (Harmondsworth, Middlesex, England: Penguin Books, Ltd, 1957). <i>Lives of the Caesars</i>, tr.en. J.C. Rolfe, Vol. I-II, Harvard University Press, 1997, 1998. http://bcs.fltr.ucl.ac.be/SUET/accueil.html / http://remacle.org/bloodwolf/historiens/suetone/table.htm (<i>Vie des douze Césars</i>) http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#sue (<i>De vita duodecim Caesarum</i>)</p> <p>Florus. Florus, <i>Œuvres</i>, tr.fr. Paul Jal, Les Belles Lettres, 2003 [1967]. http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#florus (<i>Abrégé de l'Histoire romaine</i>)</p>	<p>Prezentare referat, dialogul</p>	
5-7. Apuleius, <i>Asinus aureus</i>		

<p>Apuleius, <i>Măgarul de aur</i>, tr. ro., EPL, București, 1968. Apulée, <i>Les Métamorphoses</i> (ed. Henri Clouard), 2 vol., Garnier, Paris, 1934. / Apuleio, <i>Le metamorfosi o l'Asino d'oro</i> (ediție bilingvă latină-italiană), Biblioteca Universale Rizzoli, Milano, 1977.</p> <p>http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#apu (<i>Les Métamorphoses</i>)</p>		
<p>8. Opera filosofică a lui Apuleius</p> <p>Apulée, <i>Du dieu de Socrate / De deo Socratis</i>, în "Oevres complètes", tr.fr. par Victor Bétolaud, tome II, Garniers Frères, Paris, 1891, pp. 97-160. Apulée, <i>Apologie. Florides</i>, texte établi et traduit par Paul Vallette, Société d'édition "Les Belles Lettres", Paris, 1924.</p> <p>http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#apu (<i>De la doctrine de Platon. Apologie. À propos du Dieu de Socrate. Du monde. Florides</i>)</p>		
<p>9. Plinius cel Tânăr și Aulus Gellius.</p> <p>Fontes: Plinius, <i>Epistolae et Panegyricus</i>, ed. C. H. Weise, Lipsiae, 1867. Plinius cel Tânăr, <i>Opere complete</i>, tr. ro. Liana Manolache, Editura Univers, București, 1977.</p> <p>http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#pi http://www.forumromanum.org/literature/pliny_youngerx.html</p> <p>Aulus Gellius, <i>Noptile atice</i>, tr. ro. D. Popescu. Introducere și comentarii de I. Fischer, Editura Academiei R. S. România, București, 1965. John Carew Rolfe (ed.), <i>The Attic Nights of Aulus Gellius</i>. Loeb Classical Library, 3 Vol., 1927.</p> <p>http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#aulu (<i>Les nuits attiques</i>)</p>		
<p>10. <i>Pervigilium Veneris</i></p> <p><i>Peruigilium Veneris</i>. Texte établi et traduit par Robert Schilling, Les Belles Lettres, Paris, 1961². <i>Peruigilium Veneris</i>. Introd., testo cr., trad., comm. e Lexicon a cura di Crescenzo Formicola. Loffredo Editore – Napoli, 1998. <i>Pervigilium Veneris / La Veillée de Vénus</i>. Poème latin anonyme de l'époque impériale. Traduction nouvelle avec notes de Danielle De Clercq, Bruxelles, 2004: http://bcs.fltr.ucl.ac.be/perven/introduction.htm http://www.intratext.com/X/LAT0118.htm (Édition hypertexte) http://www.ostraca.it/posta/settenario_pervigilium.htm (Version scandée: Luisa Cocci) http://community.middlebury.edu/~harris/Classics/PervigiliumVeneris.html</p> <p>Anthologia Latina.</p> <p><i>Anthologia latina sive Poesis latinae supplementus</i>, recensuit Franciscus Buecheler et Alexander Riese, vol. I.1-2 și II.1-3, Teubner, Leipzig, 1869-1926.</p> <p>Decimus Magnus Ausonius: http://www.intratext.com/Catalogo/Autori/Aut33.HTM http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#ausone https://archive.org/search.php?query=creator:ausonius</p> <p>Ed. Karl Schenkl, D. Magni Ausonii Opuscula, Weidmann, Berlin, 1883.</p> <p>http://www.forumromanum.org/literature/ausonius/mosella.html</p> <p>Claudius Claudianus: http://www.forumromanum.org/literature/claudianx.html</p>		

<http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#Claudien>

11. Discursul istoric, între istoriografie și roman istoric

Aurelius Victor: <http://www.thelatinlibrary.com/victor.html>

Eutropius: Eutropius, *Breviarium*. Translated with an introduction and commentary by H. W. Bird, Liverpool University Press, 1993. Eutrope, *Abrégé d'histoire romaine*, tr.fr. Joseph Hellegouarc'h, Paris, 1999.

<http://www.forumromanum.org/literature/eutropius/index.html>

<http://www.intratext.com/X/LAT0115.htm> (*Breviarium ab Urbe condita*)

<http://www.thelatinlibrary.com/eutropius.html>

<http://daten.digital-sammlungen.de/0000/bsb00000787/images/?seite=1>

http://www.tertullian.org/fathers/eutropius_breviarium_2_text.htm (tr.en.)

Historia Augusta: *Histoire Auguste*, trad. André Chastagnol, Robert Laffont, 1994. *Histoire Auguste*, trad. Jean-Pierre Callu, Les Belles Lettres, 2003.

<http://www.thelatinlibrary.com/sha.html>

<http://www.intratext.com/X/LAT0229.htm>

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/Historia_Augusta/home.html

Ammianus Marcellinus:

Ammiano Marcellino, *Le Storie (Rerum Gestarum Libri XXXI)*, a cura di Antonio Selem, UTET, 1965. Ammianus Marcellinus, *Istorie romană*, tr.ro., Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982. <http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#amm>

<http://www.thelatinlibrary.com/ammianus.html>

http://www.tertullian.org/fathers/index.htm#Ammianus_Marcellinus (*Roman History*)

Ephemeris belli Troiani Dictys Cretensis

Dictys Cretensis Ephemeridos belli troiani libri sex, ed. Ferdinand Otto Meister, B. G. Teubner, Leipzig, 1872.

http://www.forumromanum.org/literature/authors_b-d.html

<http://digiliblt.lett.unipmn.it/opera.php?id=DLT000144&gruppo=opere&iniziale=all#>

<http://remacle.org/bloodwolf/historiens/dictys/table.htm> (Dictys de Crète. La guerre de Troie)

<http://www.theoi.com/Text/DictysCretensis1.html> (tr.en.)

Historia Alexandri Magni

<http://www.intratext.com/X/LAT0325.htm>

Historia Apollonii regis Tyrrii

<http://www.thelatinlibrary.com/histapoll.html>

12. Macrobius.

Macrobius, *Opera omnia*, ed. F.R. Eysenhardt, Teubner, Leipzig, 1868. Macrobio Teodosio, *I Saturnali*, introduction, texte latin, traduction italienne et notes de N. Marinone. UTET, Torino, 1967. *Saturnalia*, tr. ro. G. Tohăneanu, Editura Academiei R. P. R., București, 1961.

<http://agoraclass.fltr.ucl.ac.be/concordances/intro.htm#macrobe> (*Saturnalia*)

<http://archive.wikiwix.com/cache/?url=http%3A%2F%2Fremacle.org%2Fbloodwolf%2Fferudits%2Fmacrobe%2Findex.htm%23SAT> (*Les Saturnales*)

Cicéron, *Commentaire au songe de Scipion*. Édition bilingue latin/français. Introduction, traduction et notes de Mireille Armisen-Marchetti. Les Belles Lettres, Paris, Tome I (2001) et II (2003). In *Somnium Scipionis commentarii*:

<http://digiliblt.lett.unipmn.it/opera.php?id=DLT000338&gruppo=opere&iniziale=all>

<http://archive.wikiwix.com/cache/?url=http%3A%2F%2Fremacle.org%2Fbloodwolf%2Fferudits%2Fmacrobe%2Fscipion1.htm> (Commentaire du Songe de Scipion)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se predă în alte centre universitare
- tematica este elaborată pe baza bibliografiei internaționale a domeniului;

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Corectitudinea și completitudinea cunoștințelor Gradul de asimilare a limbajului de specialitate	2 referate de seminar + examen scris	50% + 50%
	Gradul de asimilare a limbajului de specialitate		
10.5 Seminar/curs practic			
10.6 Standard minim de performanță			
cunoașterea elementelor fundamentale de teorie și aplicarea lor practică			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării:
21.02.2025

Numele și semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în Departament:
25.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului